

หน่วยที่ ๑

สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และพลังงาน

๑. ความรู้โดยทั่วไปเกี่ยวกับ

๑.๑ สิ่งแวดล้อม

๑.๒ ทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๓ พลังงาน

๒. ประเภทของ

๒.๑ สิ่งแวดล้อม

๒.๒ ทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๓ พลังงาน

๓. คุณสมบัติของสิ่งแวดล้อม

๔. โครงสร้างความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม

๕. ประโยชน์ของ

๕.๑ สิ่งแวดล้อม

๕.๒ ทรัพยากรธรรมชาติ

๕.๓ พลังงาน

๖. สถานการณ์ด้าน

๖.๑ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก

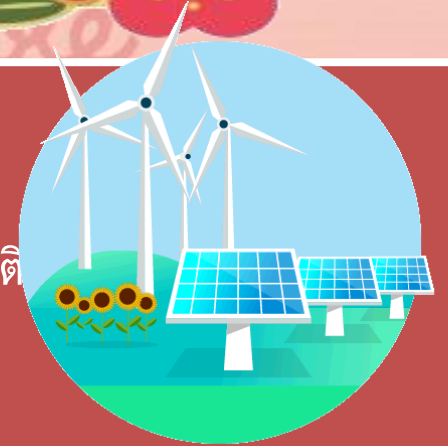
๖.๒ พลังงานของโลก

๗. สถานการณ์ด้าน

๗.๑ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ

ประเทศไทย

๗.๒ พลังงานของประเทศไทย

สมรรถนะประจำหน่วยการเรียนรู้

มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ
เรื่องสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร
ธรรมชาติ พลังงาน ประเภท
ของสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร
ธรรมชาติ พลังงาน คุณสมบัติ
ของสิ่งแวดล้อม โครงสร้าง
ความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม
ประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม
ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน
ตลอดจนสถานการณ์ด้าน
สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ
พลังงาน ของโลก และของ
ประเทศไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และพลังงานได้
๒. จำแนกประเภทของสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานได้
๓. ระบุคุณสมบัติของสิ่งแวดล้อมได้
๔. บอกโครงสร้างความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมได้
๕. ระบุประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานได้
๖. อธิบายสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน ของโลกได้
๗. อธิบายสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน ของประเทศไทยได้

สิ่งแวดล้อม

EVERYTHING AROUND US

สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ
และที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น

สิ่งที่ป็นรูปธรรม นามธรรม

ที่เป็นกายภาพ ชีวภาพ
และสังคม

ที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต

ที่เป็นพืช และไม่เป็นพืช

ที่ให้คุณและให้โทษ

สิ่งแวดล้อม

Hello
dribbble

ประเภทของสิ่งแวดล้อม

แบ่งออกไปได้ ๒ ประเภท

๑. สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (Natural Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด

สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ
(*Biological Environment*)

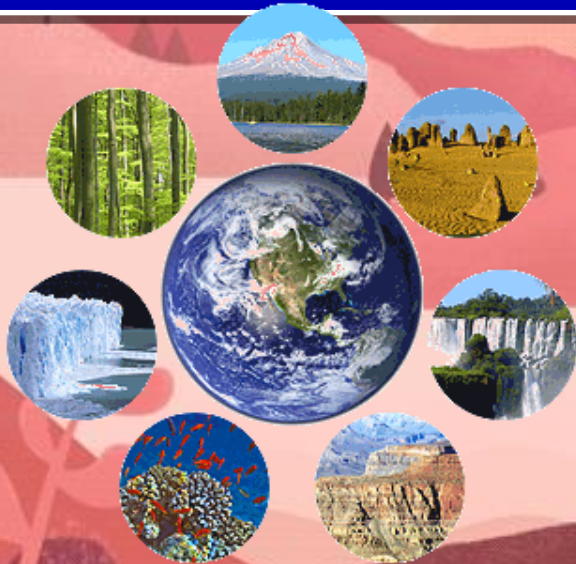

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
(*Physical Environment*)

๒. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Environment) คือ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตหรือเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ และเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต แบ่งเป็น ๒ ชนิด

สิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม
(Physical-Feature Environment)

สิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม
(Abstract Environment)

ทรัพยากรธรรมชาติ

สิ่งที่ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่เกิดขึ้นเอง
อำนาจประโยชน์แก่มนุษย์และธรรมชาติด้วยตนเอง

ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ไม่หมดสิ้น
(Non-exhausting natural resources)

น้ำ อากาศ พลังงานแสงอาทิตย์

ทรัพยากรธรรมชาติที่ทดสอบนำมาใช้ใหม่ได้
(Recycleable natural resources)

เหล็ก ทองแดง อะลูมิเนียม

ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วทดแทนได้
(Renewable natural resources)

พืช สัตว์ ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ

ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดสิ้นไป
(Exhausting natural resources)

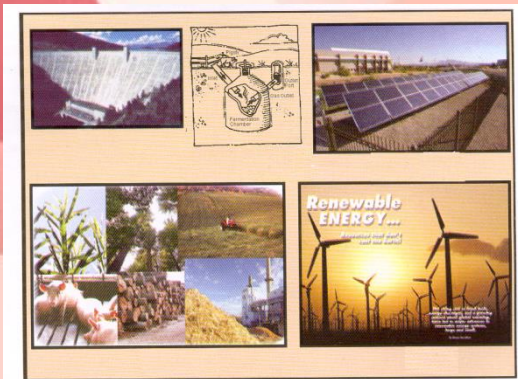

แร่ธาตุ เชื้อเพลิง ถ่านหิน ปิโตรเลียม

พลังงาน

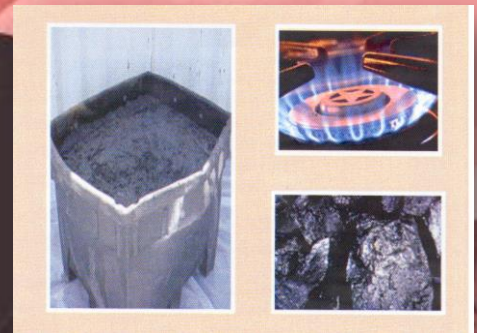
ความสามารถหรือประสิทธิภาพในการทำงาน (Ability to do work) โดยการทำให้วัตถุหรือธาตุเกิดการเคลื่อนที่หรือเปลี่ยนรูปแบบไปได้ การที่วัตถุเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้ ก็เพราะมีแรง หรือพลังงานอย่างหนึ่งอย่างใดเข้าไปกระทำ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

๑. พลังงานที่เกิดทดแทนใหม่ได้ / พลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy)

แสงอาทิตย์ ลม ความร้อนใต้พิภพ

๒. พลังงานประเภทที่ใช้แล้วหมดไป หรือ พลังงานสิ้นเปลือง (Modern Energy)

น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน

สมบัติของ สิ่งแวดล้อม

๑. มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว
๒. สิ่งแวดล้อมไม่อยู่โดดเดี่ยวในธรรมชาติ
๓. สิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทต้องมีความสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันกับสิ่งแวดล้อมเสมอ
๔. สิ่งแวดล้อมทั้งหลายมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่
๕. สิ่งแวดล้อมแต่ละชนิดมีความคงทนแตกต่างกัน
๖. สิ่งแวดล้อมจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มหรือระบบ เรียกว่าระบบนิเวศ
๗. สิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

Hello
Bubble

โครงสร้างความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม

- * ทรัพยากรธรรมชาติ
- * สังคมสิ่งแวดล้อม
- * เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม
- * มลพิษสิ่งแวดล้อม

๑. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพหรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต มีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น
๒. สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ จะช่วยปรับให้สิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการดำรง ชีวิตของมันได้
๓. สิ่งมีชีวิตจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม
๔. สิ่งแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงไปตามการกระทำของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น
๕. สิ่งแวดล้อมจะกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อม ในแง่ของการถ่ายทอดพลังงานระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ย่อยสลาย

ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติ

๑. การดำรงชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติเป็นต้นกำเนิดของปัจจัย ๔ ในการดำรงชีวิตของมนุษย์
๒. ทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยพื้นฐานในการตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพของมนุษย์
๓. การพัฒนาทางเศรษฐกิจ จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
๔. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การประดิษฐ์เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องจักร เครื่องผ่อนแรง ต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ
๕. การรักษาสมดุลธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยในการรักษาสมดุลของธรรมชาติ

ประโยชน์ของพลังงาน

๑. พลังงานในอาหารจำเป็นสำหรับสิ่งมีชีวิต ทำให้เจริญเติบโตสามารถเคลื่อนไหวได้
๒. พลังงานในระบบนิเวศ เช่น พืชจะนำพลังงานจากแสงอาทิตย์ไปใช้ในกระบวนการสังเคราะห์แสง
๓. การสาธารณสุขูปโภค เช่น การผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติ น้ำมัน พลังงานน้ำจากเขื่อน
๔. การค้าพลังงานรูปแบบต่าง ๆ เช่น น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ฯลฯ สามารถทำรายได้ให้กับประเทศ
๕. การผลิตพลังงาน เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตทางการเกษตรกรรม เช่น การเพาะปลูก
๖. การขนส่งและการสื่อสาร การพัฒนาพลังงานทำให้การขนส่งและการสื่อสาร สะดวก รวดเร็ว มากขึ้น
๗. การแพทย์ เช่น การใช้พลังงานจากรังสีเอกซ์เรย์จากแสงเลเซอร์
๘. อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ
๙. การทหาร ประเทศที่มีอำนาจทางการทหาร เป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าในการผลิตพลังงาน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในทางการทหาร

สถานการณ์ด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม
ของโลก

แบ่งตามกลุ่มของปัญหา ได้เป็น ๓ กลุ่ม

๑. ปัญหาการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ
๒. ปัญหาการเกิดมลพิษ
๓. ปัญหาการทำลายระบบนิเวศ

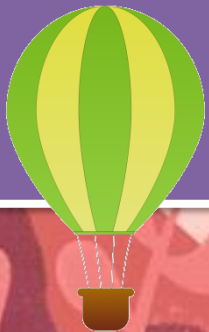

สถานการณ์
ด้านพลังงาน
ของโลก

ความต้องการใช้พลังงานของโลกยังคงสูงขึ้น
ทุกวัน ในขณะที่แหล่งพลังงาน ต่าง ๆ มีอยู่
อย่างจำกัด ดังนั้น การใช้พลังงานจากแหล่ง
เหล่านี้จำเป็นต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่าง
ความต้องการใช้พลังงานกับปริมาณของแหล่ง
พลังงานที่มีเหลืออยู่

สถานการณ์
ด้าน
ทรัพยากร
ธรรมชาติ
และ
สิ่งแวดล้อม
ของ
ประเทศไทย

๑. ปัญหาการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง
๒. ปัญหาการเกิดมลพิษ ซึ่งเป็นผลจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของมนุษย์ ที่กระทำต่อทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๓. ปัญหาจากการทำลายระบบนิเวศ การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เพื่อพัฒนาในด้านต่าง ๆ
๔. ปัญหาอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ซับซ้อน และรุนแรงขึ้น
๕. ปัญหาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านมาการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังไม่มีประสิทธิภาพ
๖. กลไกทางกฎหมายในการจัดการมลพิษไม่เอื้อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนเข้ามามีส่วน

สถานการณ์
ด้าน
พลังงาน
ของ
ประเทศไทย

พลังงานเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เพราะจำเป็นต้องใช้พลังงานในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ซึ่งประเทศที่ยังพัฒนามากเท่าไรจะยังมีการบริโภคพลังงานมากขึ้นเป็นเท่าตัว แหล่งพลังงานพื้นฐานที่สำคัญ คือ น้ำมัน ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ ซึ่งเป็นต้นเหตุของการทำลายสิ่งแวดล้อม และมักเป็นชนวนให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างประเทศการใช้พลังงานในภาพรวมของประเทศไทย แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน

๑. การผลิตพลังงานภายในประเทศ
๒. การนำเข้าพลังงานจากภายนอกประเทศ
๓. เป็นการส่งออกพลังงาน

บทสรุป

มนุษย์มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และพลังงาน โดยเฉพาะพลังงาน ซึ่งมนุษย์ใช้พลังงานมาเป็นสิ่งเอื้ออำนวยประโยชน์ในการดำรงชีวิตมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

มนุษย์ยังรู้จักประดิษฐ์สิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกสบาย ซึ่งจะต้องใช้พลังงานมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพลังงานสิ้นเปลือง/พลังงานที่ใช้แล้วหมดไป เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน นอกจากนี้ ยังมีการใช้พลังงานหมุนเวียนหรือพลังงานทดแทน และหากยังมีการใช้พลังงานสิ้นเปลืองเพิ่มขึ้น โดยสำรวจไม่พบแหล่งพลังงานสิ้นเปลืองเพิ่มเติมพลังงานดังกล่าวก็จะหมดไปจากโลก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้พลังงานให้มีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อสงวนรักษาพลังงานดังกล่าวไว้ให้นานที่สุด

แล้ว
พบกัน
ใหม่

Hello
**THANK
YOU**

